

УДК 338.48.025

DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-3-10>

ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ В ДОСЛІДЖЕННІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ¹

Г. П. СКЛЯРдоктор економічних наук, професор,
Полтавський університет економіки і торгівлі**С. І. ЛИМАН**доктор історичних наук, професор,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна**М. М. ЛОГВИН**

кандидат географічних наук, доцент;

О. О. ТАРАНЕНКО

кандидат економічних наук;

Л. І. КЛИМОВА

асистент,

Полтавський університет економіки і торгівлі

Анотація. Мета статті пов'язана з застосуванням транс дисциплінарного підходу в процесі дослідження міжнародного туризму як інструменту публічної дипломатії. **Методика дослідження.** Наукові завдання, що поставлені у статті, вирішені за допомогою загальнонаукових методів аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення. Застосовано особистісну методологію постнекласичної економічної науки, концепцію сумісно-розділених відносин. **Результати.** З'ясовано, що транс дисциплінарний підхід дозволяє використати результати мультидисциплінарних наукових досліджень діяльності цілісної трипостасної особистості в сфері міжнародного туризму як інструменту публічної дипломатії. **Практична значущість результатів дослідження.** У статті обгрунтовано погляд на міжнародний туризм як елемент системи заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав. В процесі підготовки фахівців з туризму та рекреації актуальним є формування навиків реалізації національних цілей через публічну дипломатію і міжнародний туризм здобувачами вищої освіти.

Ключові слова: туризмознавство, міжнародний туризм, міжнародні відносини, публічна дипломатія, трансдисциплінарність.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Міжнародний туризм є феноменом планетарного масштабу, результатом і чинником процесів глобалізації людської діяльності. Відносини між людьми у сфері міжнародного туризму складають суттєву компоненту світового ринку праці; прискорюють інноваційно-інвестиційні процеси та сприяють динамічному розвитку світової економіки, економік національних держав і регіонів; формують інституції громадського суспільства; мають значні та часом суперечливі екологічні, культурні, гуманітарні, економічні і політичні наслідки. Водночас туризм є інструментом публічної дипломатії, однією з потужних основ для міжнародного взаєморозуміння. Багатоаспектність господарського феномену міжнародного туризму передбачає коопера-

цію зусиль науковців, мультидисциплінарність, міждисциплінарність та трансдисциплінарність дослідження, подальше формування методологічної культури вчених-туризмознавців. Тому тема статті, присвяченої застосуванню трансдисциплінарного підходу в дослідженні міжнародного туризму, як інструменту публічної дипломатії є, на наш погляд, актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останніх наукових публікаціях нами виділені роботи, що репрезентують окремі вектори дослідження розвитку міжнародного туризму у сфері міжнародних відносин. Українські дослідниці О.О. Долинська, І.М. Шоробура, О.П. Біницька розглянули основні форми міжнародної співпраці, вплив глобальних безпекових чинників на розвиток туризму в світі [1]. К.Г. Наумік-Гладка акцентує увагу на розвитку безпекових аспек-

¹ Стаття підготовлена в межах науково-дослідної роботи «Проблеми функціонування та розвитку сфери туризму в умовах модернізації економіки» (держ.реєстр. № 0117U 004715).

тів міжнародної підприємницької діяльності та івент туризму в умовах цифрових технологій та психологізації [8]. На думку В.А. Худавердієвої, туризм є складовою частиною історико-культурної спадщини в умовах глобалізації та євроінтеграції [16]. Вітчизняні науковиці І.О. Костира та О.О. Білецька обґрунтовують концепт «гастрономічний туризм» в контексті просування кулінарної спадщини, застосування як інструменту культурного брендингу України на міжнародній арені [3]. Знаний вітчизняний туристолог А.Ю. Парфінченко розглядає міжнародний туризм як складову частину ліберального світового порядку [11]. Г.М. Чепурда, О.А. Старинець і О.Г. Шестель досліджують роль міжнародних туристичних організацій в розвитку туризму та готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення [17].

Важливою, у контексті теми нашого дослідження, є публікація, підготовлена О.В. Мілінчук на основі аналізу англomовних джерел щодо еволюції туризму як об'єкта наукових досліджень. Окремо слід виділити наукові підходи, що застосовуються у міжнародній спільноті туристознавців, а саме: соціальний підхід, бізнес підхід, міждисциплінарність, постдисциплінарність [7]. Разом з тим доцільним, на нашу думку, є продовження формування теоретико-методологічної бази досліджень туризму, зокрема із застосуванням трансдисциплінарного підходу [12; 13].

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Міжнародний туризм – це цілий галузевий комплекс світового господарства, що містить потужний інноваційний потенціал і розвивається за рахунок задоволення все більше еволюціонуючих потреб сучасної людини різними видами відпочинку, дозвілля та подорожей. Переміщення населення за межі країни його постійного проживання – це форма реалізації таких потреб.

Фахівці ВТО визначили п'ять найперспективніших видів туризму у XXI столітті: 1. Круїзи – один з найперспективніших та бурхливо зростаючих видів туризму. Якщо на початку 1980 років кількість «круїзних» туристів складала 1,5 млн., то нині – 10 млн. 2. Пригодницький туризм – для любителів гострих відчуттів, зростає попит на екстремальні подорожі у найвіддаленіші точки Землі (Антарктиду), сходження на найвищі вершини світу та екскурсії по морських глибинах. 3. Культурно-пізнавальний туризм – отримує подальший розвиток в Європі, Азії, Близькому Сході, відповідно зростає значення охорони пам'яток культури. 4. Тематичний туризм – розвивається на базі тематичних парків, популярність яких, як місць відпочинку, зростає. В основі – якась цікава тема (подорож в країну мрій або в морські глибини) – з відповідними атракціонами, видовищами, парковими сервісами. 5. Космічний туризм – за даними

американських фахівців це забезпечить щорічний дохід 10 млрд. дол. [2].

Тому осмислення сутності, векторів і умов розвитку міжнародного туризму як сфери людської діяльності має залучати у процес наукового пізнання такого феномену фахівців туристознавців, що послідовно формують зростаючий масив нового знання. Міжнародний дискурс туристознавства формує розуміння складності взаємозалежних процесів у людиномірному комплексі туризму в умовах біфуркаційних змін, пов'язаних зі стисканням простору і часу, геоекономічними і геополітичними наслідками пандемій, міжнародного тероризму та воєн, громадянських конфліктів та кліматичних катаклізмів, неконтрольованого прискореного поступу техногенної цивілізації.

В сучасній туристології, що є компонентою туристознавства, неодноразово підкреслювалася роль міжнародного туризму як потужного інструменту публічної дипломатії [10, с. 27]. Сама ж публічна дипломатія слушно розглядається як форма міжнародних комунікацій, що значною мірою сприяє формуванню іміджу України, особливо в умовах повномасштабного вторгнення РФ [18]. Як зазначається в «Стратегії публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки», «публічна дипломатія – це система заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав та впливає на формування суспільної думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних цілей» [14]. При цьому підкреслюється, що «термін “публічна дипломатія” використовується як стратегічний на-прям діяльності апарату Міністерства закордонних справ України» [14].

Традиційна дипломатія склалася ще у довестфальську епоху міжнародних відносин як «одна з двох основних форм реалізації зовнішньої політики держави, яка з доби давнини протиставлялася іншій, насильницькій формі – війні» [5, с. 10]. На відміну від неї термін «публічна дипломатія» виник лише у XIX ст. Українські дослідники М. В. Павлюх і С. Р. Кушней вважають, що уперше термін «публічна дипломатія» як синонім до слова «ввічливість» згадали журналісти 1856 року у газеті «Times» у статті, присвяченій діяльності президента США Франкліна Пірса, а у 1871 році конгресмен США Семюель Кокс використав цей термін у значенні «відкритої, чесної» дипломатії [9, с. 124]. Хоча сам термін «публічна дипломатія» більш-менш активно використовується ще з середини 1960-х років, саме в умовах глобалізації постбіполярного світу з ліквідацією багатьох обмежень і можливостями вільного пересування громадян різних країн відбувається значне поживлення людських контактів, а держава поступово втрачає монополію на

міжнародні зв'язки. Як важливий інструмент публічної дипломатії міжнародний туризм значною мірою сприяє подоланню упередженого ставлення до інших країн і народів, формуванню громадської думки, яка в свою чергу впливає на втілення певних геополітичних завдань. Це особливо стосується країн, які зазнали агресії, перш за все Україна.

Як неформальний фактор міжнародних контактів туризм є «додатковим інструментом реалізації зовнішньополітичних інтересів держави» [15, с. 170–171]. Оцінюючи туризм як компонент «м'якої сили», сучасні автори роблять наголос на тому, що «репутаційний потенціал туризму є значно вищим, ніж у інших сфер, оскільки туризм, як правило, позбавлений персоніфікації, на відміну від спорту або політики» [10, с. 31]. Засобом сприяння міжнародним контактам і чинником забезпечення миру туризм визнається в найважливіших міжнародних угодах і деклараціях, наприклад у «Заключному акті наради з безпеки і співробітництва в Європі» 1975 р. (Хельсінки) та «Манільській декларації Всесвітньої туристичної організації» року [10, с. 29].

Для популяризації іміджу нашої держави у світі у 2015 р. в Міністерстві Закордонних Справ України було створено структурний підрозділ – Управління публічної дипломатії (нині – Департамент публічної дипломатії та комунікацій) [6, с. 188]. Доцільність створення такої інституції особливо виправдала себе в умовах повномасштабної агресії РФ, коли в умовах значного скорочення туристичних потоків в надзвичайних умовах відбувалася виконання одного із головних завдань Департаменту – реалізація іміджевих, культурних та інформаційних проєктів України за кордоном. Це корелюється з ціллю №3 «Стратегії публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки», в якій зазначається «Україна у своїй зовнішньополітичній діяльності покладається на дієву систему протидії шкідливим наративам, спрямованих проти неї» [14]. Разом з відповідними державними проєктами на формування іміджу України як відкритої демократичної держави, що виборює своє право на свободу, працюють наші туристи та біженці. Вони разом протидіють ворожій дезінформації, пропаганді, маніпулюванню свідомістю, що нав'язує картинку війни, вигідну країні-агресору. Публічна дипломатія та міжнародний туризм як його дієвий інструмент забезпечують широку підтримку України у світі проти загарбників [6, с. 189].

Ще до повномасштабної агресії у світовій практиці та в науковій літературі проєкти підтримки туристичної сфери почали розглядатися не тільки з точки зору соціально-економічного значення, а й у площині зовнішньополітичного впливу [10, с. 37]. Воєнні дії апріорі збільшили

кількість завдань Державного Агентства розвитку туризму. Агентство здійснює просування туристичного потенціалу України, а головними напрямками його є участь у міжнародних туристичних виставках, засіданнях Комісії для Європи Всесвітньої туристичної організації, підписання Меморандумів про співпрацю із зарубіжними центрами туризму тощо [18].

Сучасні автори все частіше вказують не лише на ефективність туризму як інструменту публічної дипломатії, але й використовують дефініцію «туристична дипломатія». Так, на думку Н. Коцан, В. Коцан, С. Фіногенової, «туристична дипломатія – це інструмент, за допомогою якого держава може розповісти світові себе», це «процес, у якому задіюються всі наявні ресурси, – мова, освіта, туризм, національна кухня, кінематограф, бренди» [15, с. 174]. Є всі підстави погодитися з такими твердженнями, додавши до нього таку важливу складову як історична спадщина. Адже саме засобами туристичної дипломатії можуть створюватися відносно об'єктивні уявлення щодо політичних подій минулого, які формують конфліктні ситуації у сучасних міжнародних відносинах і значною мірою впливають на геополітику окремих країн. Історія подорожей на різних етапах розвитку суспільств була пов'язана з історією війн, Хрестових походів, Великих географічних відкриттів, міграцій, колонізації, біженства [4, с. 30, 41–43, 50–51 та ін.]. У свою чергу такі подорожі супроводжувалися не лише запеклими зіткненнями, але й «діалогом культур», створенням пам'яток духовної і матеріальної культур, без яких важко уявити туристичну привабливість різних держав та регіонів.

Відносини міжнародного туризму є важливою компонентою глобалізованих міжнародних відносин, що передбачає відповідний теоретико-методологічний рівень дослідження, пізнання базових теоретичних положень щодо сутності міжнародних відносин, взаємозалежності та взаємообумовленості міжнародних відносин і світової політики. Регіональний характер спрямування туристичних подорожей передбачає дослідження проблем, що належать до сфери міжнародно-політичної регіоналістики, виявлення ролі окремих країн в європейській та світовій політиці. Сучасний міжнародний туризм є важливим інструментом реалізації дипломатичних відносин і досягнення розвідувальних цілей у форматах публічної, культурної, «народної» дипломатії.

У дослідженнях міжнародного туризму, поряд з масовим його характером, виділяють окремі організаційні види, що мають спеціалізований та/або альтернативний характер. Така класифікація відображає спеціальні інтереси цілісної трипостасної людини-туриста. Тому в навчальному процесі присутні такі освітні компоненти як «Спеціалі-

зований туризм», «Екологічний туризм», «Культурний туризм», «Креативні індустрії і туризм», «Культурно-пізнавальний туризм», «Лікувально-оздоровчий туризм», «Гастрономічний, винний туризм», «Круїзно-яхтовий туризм», «Сільський, екологічний туризм», «Індустріальний туризм», «Танатотуризм, містичний туризм», «Релігійний туризм», «Діловий туризм і виставкова діяльність», «Фестивальний, подієвий туризм», «Спортивний туризм» тощо.

Адаптація отриманих результатів наукових досліджень з метою трансферу такої інформації для прийдешніх поколінь передбачає активну співпрацю суб'єктів наукової та освітньої діяльності, партнерську взаємодію усіх стейкхолдерів навчального процесу. Найбільш плідним, на наш погляд, є залучення студентів до самостійного наукового пошуку під керівництвом досвідчених науково-педагогічних працівників. Оволодіння необхідним інструментарієм наукових досліджень відбувається у процесі вивчення студентами бакалаврського та магістерського рівня освітніх компонент «Основи наукових досліджень в туризмі та академічна доброчесність» і «Організація наукових та прикладних досліджень у сфері туризму і рекреації», відповідно.

Активна пізнавальна позиція студентів сприяє успішному засвоєнню запропонованих навчальними планами і наповненими результатами наукових досліджень освітніх компонент на початковому теоретико-орієнтованому етапі підготовки фахівців з міжнародного туризму і рекреації. Зокрема, такими освітніми компонентами є «Основи туризмознавства», «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародні відносини та світова політика», «Етнокультурне країнознавство», «Екологічна свідомість та відповідальність бізнесу», «Міжнародно-політична регіоналістика», «Дипломатія та розвідка», «Туризмологія».

Слід зазначити, що виїзд туристів з України за кордон формує потоки до окремих дестинацій, зокрема провідних Європейських регіонів, переважно агломерацій і великих міст, культурних центрів, курортів. У цьому контексті потребує дослідження, зокрема, туристична привабливість провідних країн світу, що посилює актуальність змісту освітніх компонент «Географія туризму», «Туристичне країнознавство», «Демографічні ресурси туризму», «Соціальна географія», «Німеччина та Франція в європейській та

світовій політиці», «Ринок туристичних, ресторанних та готельних послуг», тощо.

Прийом іноземних туристів в Україні актуалізує дослідження умов їх залучення в окремі регіони нашої країни, посилення краєзнавчих досліджень, що формують систематизовану основу освітньої компоненти «Туристичне краєзнавство».

Провідними ключовими суб'єктами розвитку відносин міжнародного туризму є людина-турист і людина-підприємець. Завдяки підприємницькій діяльності забезпечується надання послуг, що формують туристичний продукт дестинацій. Дослідження відносин, механізмів і процесів надання таких послуг складають переважно організаційно-економічний вектор наукової діяльності, що також має мультидисциплінарний характер. В навчальному процесі такі отримані наукові знання формалізуються в освітні компоненти «Організація діяльності суб'єктів туристичної сфери», «Організація туристичних подорожей», «Організація надання транспортних послуг в туристичному бізнесі», «Туроперейтинг», «Організація екскурсійної діяльності», «Організація анімаційної діяльності», «Управління споживчими перевагами в сфері туризму і гостинності», «Інформаційне забезпечення туризму», «Економіка туризму».

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Таким чином, сфера міжнародного туризму як об'єкт трансдисциплінарних досліджень рефлексує діяльність цілісної людини. Ключовими суб'єктами відносин міжнародного туризму є туристи та підприємці. Науковці, як суб'єкти дослідження, виділяють масовий та спеціалізований міжнародний туризм, формують організаційно-економічний та інші вектори туризмознавчих досліджень. Трансдисциплінарний підхід дозволяє об'єднати та використати результати мультидисциплінарних наукових досліджень туристичної діяльності цілісної трипостасної особистості в підготовці фахівців з туризму та рекреації. Разом з тим міжнародний туризм є потужним інструментом публічної дипломатії, як системи заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав. Реалізація національних цілей через публічну дипломатію і міжнародний туризм є особливо актуальним в умовах повномасштабного вторгнення РФ в нашу державу і необхідності мобілізації світового співтовариства на протидію загарбницьким намірам агресора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Долинська О. О., Шоробура І. М., Біницька О. П. Міжнародні договори та взаємовідносини у розвитку туризму. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3905/3828>
2. Зайцева В. М., Корнієнко О. М. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 2(8). С. 55–65.
3. Костиря І. О., Білецька О. О. Гастрономічний туризм як інструмент культурного брендингу України. *Питання культурології*. 2021. № 38. С. 301–312.

4. Лиман С. І., Парфінченко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму : навчальний посібник : (для студентів спец. «Туризм»). Суми : Університетська книга, 2018. 371 с.
5. Лиман С. І., Парфінченко А. Ю. Історія міжнародних відносин та дипломатії (довестфальська доба) : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2024. 700 с.
6. Мазука Л. Закордонне українство в системі публічної дипломатії України. *Політичні дослідження*. 2024. № 2 (8). С. 180–202.
7. Мілінчук О. В. Еволюція туризму як об'єкта наукових досліджень. *Інтелект XXI*. 2017. № 21. С. 300–308.
8. Наумік-Гладка К. Г. Розвиток безпеки міжнародної підприємницької діяльності та івент-туризму в умовах цифрових технологій та психологізації. *Вісник КНУТД. Серія: економічні науки*. 2020. № 5. С. 28–37.
9. Павлюх М. В., Кушней С. Р. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації. *Політичне життя*. 2022. № 4. С. 122–127.
10. Парфінченко А. Ю. Міжнародний туризм як інструмент публічної дипломатії: нові можливості для посилення зовнішньополітичного впливу України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2016. Вип. 127 (частина I). № 127. С. 27–41.
11. Парфінченко А. Міжнародний туризм як складова частина ліберального світового порядку. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 2. С. 33–51.
12. Скляр Г. П., Кобобел А. Є. Дозвіллево-туристична діяльність: трансдисциплінарний погляд. *Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи* : матер. VIII Міжнар.наук.-практ. конф. (16 травня 2024 р., м. Черкаси). Черкаси : Вид-цв Юлія Чабаненко, 2024. С. 54–57.
13. Скляр Г. П., Логвин М. М., Логвин Д. М., Черкаська А. В., Наріжняк К. С. Культура та підприємництво у туризмознавстві: трансдисциплінарний підхід. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: економічні науки*. 2024. № 3. С. 37–42.
14. Стратегія публічної дипломатії міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
15. Фіногенова С., Коцан Н., Коцан В. Історичні особливості розвитку міжнародного туризму Іспанії як елементу публічної дипломатії. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 1 (15). С. 170–180.
16. Худавердієва В. А. Культура та туризм як складова частина історико-культурної спадщини в умовах глобалізації та євроінтеграції. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. Спецвипуск. С. 56–63.
17. Чепурда Г. М., Старинець О. А., Шестель О. Г. Міжнародні туристичні організації та їх роль в розвитку туризму та готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2024. № 1. С. 46–56.
18. Юрченко О.А. Публічна дипломатія як форма міжнародної комунікації, її роль у формуванні іміджу України. *Економіка та суспільство*. 2024. URL. Вип. 64. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4339>

REFERENCES

1. Dolynska O. O., Shorobura I. M., Binytska O. P. (2024). Mizhnarodni dohovory ta vzaiemovidnosyny u rozvytku turyzmu [International agreements and relations in tourism development]. *Ekonomika ta Suspilstvo – Economy and Society*, no. 62. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3905/3828> (accessed May 5, 2025). [in Ukrainian].
2. Zaitseva V. M., Korniienko O. M. (2012). Mizhnarodnyi turyzm ta hlobalizatsiia v suchasnomu sviti [International tourism and globalization in the modern world]. *Visnyk Zaporizkoho Natsionalnoho Universytetu – Bulletin of Zaporizhzhia National University. Economic Sciences*, vol. 2(8), pp. 55–65 [in Ukrainian].
3. Kostyria I. O., Biletska O. O. (2021). Hastronomichni turyzm yak instrument kulturnoho brendynhu Ukrainy [Gastronomic tourism as a tool for cultural branding of Ukraine]. *Pytannia Kulturolohii – Issues in Cultural Studies*, no. 38, pp. 301–312 [in Ukrainian].
4. Lyman S. I., Parfinenko A. Iu., Posokhov I. S. (2018). Istoriia turyzmu : navchalnyi posibnyk : (dlia studentiv spets. “Turyzm”) [History of tourism: textbook: (for students of the specialty “Tourism”)]. Sumy : Universytetska knyha, 371 p. [in Ukrainian].
5. Lyman S. I., Parfinenko A. Iu. (2024). Istoriia mizhnarodnykh vidnosyn ta dyplomatii (dovestfalska doba): navchalnyi posibnyk [History of international relations and diplomacy (pre-Westphalian period) : tutorial]. Sumy : Universytetska knyha, 700 p. [in Ukrainian].
6. Mazuka L. (2024). Zakordonne ukrainstvo v systemi publichnoi dyplomatii Ukrainy [Ukrainians abroad in the system of public diplomacy of Ukraine]. *Politychni Doslidzhennia – Political Studies*, vol. 2(8), pp. 184–202 [in Ukrainian].
7. Milinchuk O. V. (2017). Evoliutsiia turyzmu yak obiekta naukovykh doslidzen [Evolution of tourism as an object of scientific research]. *Intelekt XXI – Intellect XXI*, no. 21, pp. 300–308 [in Ukrainian].
8. Naumik-Hladka K. H. (2020). Rozvytok bezpeky mizhnarodnoi pidpriemnytskoi diialnosti ta ivent-turyzmu v umovakh tsyfrovyykh tekhnolohii ta psykholohizatsii [Development of security of international business and event tourism in the context of digital technologies and psychologization]. *Visnyk Kyivskoho Natsionalnoho Universytetu Tekhnolohii ta Dyzaynu. Serii: ekonomichni nauky – Bulletin of the Kyiv National University of Technology and Design. Series: economic sciences*, no. 5, pp. 28–37 [in Ukrainian].

9. Pavliukh M. V., Kushnei S. R. (2022). Publichna dyplomatiia yak trend u suchasnykh politychnykh vidnosynakh: protsesy transformatsii [Public diplomacy as a trend in modern political relations: transformation processes]. *Politychne Zhyttia – Political Life*, no. 4, pp. 122–127 [in Ukrainian].
10. Parfinenko A. Iu. (2016). Mizhnarodnyi turyzm yak instrument publichnoi dyplomatii: novi mozhlyvosti dlia posylennia zovnishnopolitychnoho vplyvu Ukrainy [International tourism as an instrument of public diplomacy: new opportunities for strengthening Ukraine's foreign policy influence]. *Aktualni Problemy Mizhnarodnykh Vidnosyn – Actual Problems of International Relations*, no. 127 (part I), pp. 27–41 [in Ukrainian].
11. Parfinenko A. (2023). Mizhnarodnyi turyzm yak skladova chastyna liberalnogo svitovoho poriadku [International tourism as an integral part of the liberal world order]. *Mizhnarodni Vidnosyny, Suspilni Komunikatsii ta Rehionalni Studii – International Relations, Public Communications and Regional Studies*, no. 2, pp. 33–51 [in Ukrainian].
12. Skliar H. P., Kobobel A. Ie. (May 16, 2024). Dozvillievo-turystychna diialnist: transdystsyplinarnyi pohliad [Leisure and tourism activities: a transdisciplinary perspective]. *Turyzm i hostynnist: stan, problemy, perspektyvy : materialy VIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Cherkasy: Vyd-ts Yuliia Chabanenko, pp. 54–57 [in Ukrainian].
13. Skliar H. P., Lohvyn M. M., Lohvyn D. M., Cherkaska A. V., Narizhniak K. S. (2024). Kultura ta pidpriemnytstvo u turyzmoznavstvi: transdystsyplinarnyi pidkhid [Culture and entrepreneurship in tourism studies: a transdisciplinary approach]. *Naukovyi Visnyk Poltavskoho Universytetu Ekonomiky i Torhivli. Seriya: ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. Series “Economic Sciences”*, no. 3, pp. 37–42 [in Ukrainian].
14. Stratehiia publichnoi dyplomatii ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy na 2021–2025 roky [Public diplomacy strategy of the ministry of foreign affairs of Ukraine for 2021–2025]. Available at: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf> (accessed May 12, 2025). [in Ukrainian].
15. Finohenov S., Kotsan N., Kotsan V. (2023). Istorychni osoblyvosti rozvytku mizhnarodnogo turyzmu Ispanii yak elementu publichnoi dyplomatii [Historical peculiarities of the development of international tourism in Spain as an element of public diplomacy]. *Mizhnarodni Vidnosyny, Suspilni Komunikatsii ta Rehionalni Studii – International Relations, Public Communications and Regional Studies*, vol. 1(15), pp. 170–180 [in Ukrainian].
16. Khudaverdieva V. A. (2024). Kultura ta turyzm yak skladova chastyna istoryko-kulturnoi spadshchyny v umovakh hlobalizatsii ta yevrointehratsii [Culture and tourism as an integral part of historical and cultural heritage in the context of globalization and European integration]. *Ukrainskyi Mystetstvoznavchyi Dyskurs – Ukrainian Art Discourse, Spetsvypusk*, pp. 56–63. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.spec.7> (accessed May 14, 2025). [in Ukrainian].
17. Chepurda H. M., Starynets O. A., Shestel O. H. (2024). Mizhnarodni turystychni orhanizatsii ta yikh rol v rozvytku turyzmu ta hotelno-restorannoho biznesu v umovakh sohodennia [International tourism organizations and their role in the development of tourism and hotel and restaurant business in the current conditions]. *Innovatsii ta Tekhnolohii v Sferi Posluh i Kharchuvannia – Innovations and Technologies in the Service Sphere and Food Industry*, no. 1, pp. 46–56 [in Ukrainian].
18. Yurchenko O. A. (2024). Publichna dyplomatiia yak forma mizhnarodnoi komunikatsii, yii rol u formuvanni imidzhu Ukrainy [Public diplomacy as a form of international communication and its role in shaping Ukraine's image]. *Ekonomika ta Suspilstvo – Economy and Society*, no. 64. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4339> (accessed May 16, 2025). [in Ukrainian].

Heorhii Skliar, Poltava University of Economics and Trade. **Serhii Lyman**, V.N. Karazin Kharkiv National University. **Mykhaylo Logvyn**, **Oleksandr Taranenko**, **Liudmyla Klymova**, Poltava University of Economics and Trade. **Transdisciplinarity in the study of international tourism as a tool of public diplomacy.**

Annotation. The purpose of the article is related to the application of a transdisciplinary approach in the process of researching international tourism as a tool of public diplomacy. **Methodology of research.** The scientific tasks set in the article are solved using general scientific methods of analysis and synthesis, systematization and generalization. The personal methodology of post-nonclassical economic science, the concept of joint-separated relations are used. Findings. The sphere of international tourism as an object of transdisciplinary research reflects the activities of a holistic person. The key subjects of international tourism relations are tourists and entrepreneurs. Scientists, as subjects of research, distinguish mass and specialized international tourism, form organizational, economic and other vectors of tourism research. The transdisciplinary approach allows combining and using the results of multidisciplinary scientific research on the tourism activity of a holistic three-hypostatic personality in the training of specialists in tourism and recreation. At the same time, international tourism is a powerful tool of public diplomacy, as a system of measures by which the state communicates with the public of other countries. The implementation of national goals through public diplomacy and international tourism is especially relevant in the context of the full-scale invasion of the Russian Federation into our state and the need to mobilize the world community to counter the aggressive intentions of the aggressor. **Practical value.** At the same time, international tourism is a powerful tool of public diplomacy, as a system of measures by which the state communicates with the public of other countries. The implementation of national goals through public diplomacy and international tourism is especially relevant in the context of the full-scale invasion of the Russian Federation into our state and the need to mobilize the world community to counter the aggressive intentions of the aggressor.

Keywords: tourism studies, tourismology, international tourism, international relations, public diplomacy, specialized tourism, cultural and educational tourism, transdisciplinarity.